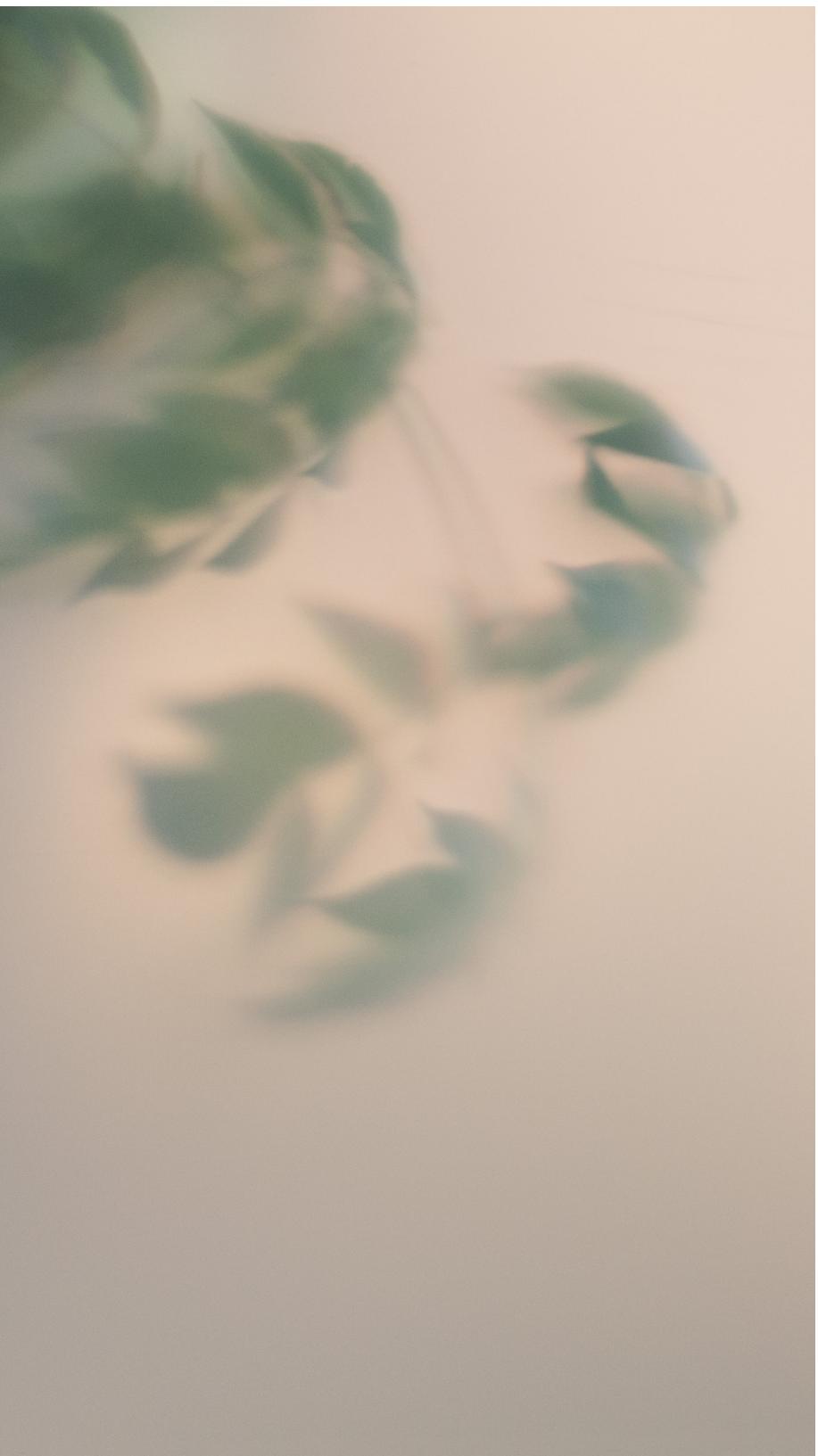

ADDENDA

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR · NR. 3 · 2017

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR · *ADDENDA*

ADDENDA

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR · NR. 3 · 2017

/ 150 EKS.

REDAKTION:

Hedvig Tygstrup Greiffenberg
Güney Alan Özcan
Danni Storm
Johann Sten Nielsen
Thomas Hasse Therkildsen

FORSIDE ILLUSTRATION:

Alma Ulrikke Bille Stræde

LAYOUT:

Thomas Hasse Therkildsen

ISSN: 2445-5547

ISBN: 978-87-99-82-84-2-5

© ADDENDA OG FORFATTERNE

Indholds- fortegnelse

FILIP LINDBERG.....	6–13
ANNA HECHMANN KNUDSEN.....	14–19
B SHAMS.....	20–23
KASPER RALSTED.....	24–27
JOHANNE PETRINE REYNBERG.....	28–31
EMELI BERGMAN.....	32–47
JACOB JUHL.....	48–50

Öga ögats
anknytningar
rum

FILIP LINDBERG

---

och därseendet;

och därhörandet:

där *vidare* en gång varit *varande* vid röd rödad omvandling rum

där:

där:

jag.

är:

orörligad under vertikala minnen SOL

som.

är:

oändligt. utbredd.

i:

minner SOL vit marmor sol munnad rund lubrikation ljung *rim* yta över öra ordad under *yta* vita impulser *ljung*

utan:

ände.

i:

vardande.

och:

vorden.

i:

---

tiden.

jag:

erfar:

den:

dem.

låt:

perceptivt röd tungad sensorium mun *dreglat* yta reva *rinn* naglar glas impulser rum öga ögats anknytningar rum

oss.

säga:

människor.

är:

omedelbart.

där:

regim rektangel regn revad rektangel stram vertikala minner ven under rörelse reflexiv rand *rand* reva rörelse stram

för:

mig:

jag ser:

dem:

jag hör:

dem:

---

närma.

sig:

jag. tar.

dem:

i. hand.

när:

jag. talar.

med:

dem.

förstår:

jag. omedelbart.

vad:

de. föreställer.

sig:

och.

tänker:

vilka.

känslor:

som. rör:

sig:

inom.

dem:

vad. de.

önskar:

och.

vill:

och.

vill:

och.

vill orörlig minna orörligt minner sträva sly marmor lys lux *är* är variationer inte sol ytans ytmärg ord

skiftningar *orls* skiftningar

variationer yttre rand flikad inte

inte bilden revad vila under blicken i bilden vitas yta odefinierbarad yta skillnad *frost frost* omöjligat oss dagarna dagarna som

som fåglar

Not: i dikten förekommer modifierade citat ur Edmund Husserls
“Idéer till en ren fenomenologi och fenomenologisk filosofi”. ■

Tove og Poul

ANNA HECHMANN
KNUDSEN

Husene på Rosenvej er lange sammenhængende rektangler. Tagene er flade, og murstenene er gule. Stivheden og hårdheden i de rette vinkler virker tvungen og skræmt, som om husene holder vejret og venter på, at man kigger væk.

Vinduet i stuen, der før vendte ud til haven, vender nu ud til udestuen. Tove synes, at det virker fjollet med et vindue, der kan åbnes ud til udestuen, for det er jo ikke rigtig udenfor mere, men indenfor. Hun ville gerne have muret vinduet til, men Poul mente ikke at det betød så meget. Han byggede udestuen til de planter, der ikke kunne tåle frosten. Og det var da også sjovt at kigge ud på dem igennem vinduet, som om de stod i nogle andre menneskers stue.

Sofaen er blevet rykket ud i udestuen, kurvestolene står oppe i sofaen og potterne med de overvintrende planter står stablet i hjørnet. På aviser ligger georginernes rodknolde og venter på at det bliver forår. Hospitalssengen står i stuen, der hvor sofaen stod før. Hans krop er næsten ikke synlig under dynen, kun fødderne rejser sig mærkelig højt. Hun ser på de krøllede øjenlåg og på den blå skygge i øjenhulerne. Åndedrættet er skævt og insisterende. Hun tænder en cigaret og tænker på om han mon bemærker lugten, og om sygeplejersken, der skal komme senere, vil nævne den. Tove har købt duftfriskere med lavendel og sat dem bag billederne på reolen. Hun er i tvivl om, om de nu også virker som de skal. Hun går ud i køkkenet og slukker cigaretten under vandhanen, venter et øjeblik før hun går ud og åbner hoveddøren. Hun vifter frisk luft ind i næsen med begge hænder og går så ind i stuen igen. Snuser kraftigt ind og holder vejret.

Snuser i små ryk langs med reolen og langs med sengen. Er det lavendel eller den fremmede lugt af hans hud?

Det ringer på døren, hun synker og snuser en ekstra gang ud i luften, inden hun går ud i entreen og åbner døren. "Sikke en kulde", udbryder sygeplejersken og ryster skuldrene. Hun tramper sne af på måtten og sætter støvlerne på den avis som Tove har bredt ud til hende. Små pøle af salt og grus trækker ned i papiret. Tove går bag ved hende ind i stuen. Lidt anspændt og utilpas ved den fremmede kvinde i deres hjem og en smule irriteret over at hun skammer sig. Hende og Poul har altid røget, men nu ligger han der og kan ikke ryge mere.

"Goddag Poul, hvordan har du det og hvordan går det med smerterne?" spørger sygeplejersken. Poul åbner langsomt øjnene ved den skarpe stemme. Tove bryder sig ikke om den måde sygeplejersken hæver stemmen på, og udtaler hvert eneste ord langsomt og grundigt. Den hævede stemme som skal udtrykke omsorg. Den hævede stemme, der ikke vil overhøres.

"Så du er her", siger Poul. Hans stemme er lav og håndens hilsen rykker kun lige akkurat i fingrene. Hånden virker fremmed og stor som var den podet på en kvist, og huden er sunket ned imellem senerne. "Vi skal jo have vasket dit sår, Poul, det ved du nok", siger sygeplejersken. "Mm", svarer Poul og lukker øjnene.

Tove står i baggrunden op ad reolen. Hun vil ikke se hans krop under dynen og hun vil ikke se, når sygeplejersken vender ham om. Sygeplejersken der uden videre besvær drejer hans spinkle krop. Hun ville gerne holde ham i hånden og stryge hans

---

pande, men hun kan ikke flytte sig fra sit sted ved reolen. Det vil virke unaturligt, hvis hun går over til dem nu. Lyden vil få sygeplejersken til at vende sig om imod hende. Hvorfor kan hun ikke bare gøre det? Hun har arbejdet som hjemmehjælper i snart 40 år, hun ville sagtens kunne gøre det.

Duftfriskeren stikker ud bag et billede af hende og Poul. De står foran den nye udestue. Ingen af dem har nogensinde haft evnen til at smile naturligt på billeder. De har grinet meget af, at de ikke har et eneste billede, hvor man rent faktisk kan se, at de kan lide hinanden. Hun er pludselig ked af, at hun ikke kan se glad ud på billeder, og at han heller ikke kan.

Når de er alene i stuen ser Poul indimellem hen på hende. Han siger ikke noget og det gør hun heller ikke. Da han kom hjem fra hospitalet snakkede de lidt sammen, men som ugerne gik blev det mindre og mindre. Afstanden fra sengen og over til vinduet blev større. Hun kan mærke det i sin skulder, når hun går forbi ham. Hvordan fingrene graver sig ind i armen og trækker tråde ud. Hun har lyst til at skubbe hans seng ud på gaden og lade den trille ud på hovedvejen. Bare få det overstået. De venter begge to.

Hun kunne sidde hos ham og de kunne snakke sammen, når han var vågen. De kunne snakke om hvad som helst, naboerne, deres søn eller haven. Om der ville komme lus i roserne igen, eller om den sommer, hvor der havde været så mange liljebilleder, at bladene var gennemhullede og blomsterne ikke havde en chance, og hvordan billerne smed sig ned på ryggen og blev væk i den brune jord, når de prøvede at fange dem. Hun kunne sige,

---

at det var godt, at de havde fået taget alle georginerne med over fra kolonihaven, inden han blev alt for syg. Hun kunne sige at spætmejsen havde været der og at hun havde jaget naboens kat væk igen. Indimellem har hun en sætning eller et spørgsmål klar, noget hun har tænkt over, noget hun kan dele med ham. Hun siger sætningen inde i hovedet, igen og igen og retter den til. Hun gør det imens hendes hjerte banker og han ser hen på hende. Tidspunktet hvor det ville være naturligt, at sige sætningen passerer og han ser op i loftet igen og hun ser ud ad vinduet til udestuen. Hun ærgrer sig imens hendes hjerte falder til ro. På en måde kunne de begge bryde stilheden og grine af, at den har været så længe. ■

Yunes

B SHAMS

slåskamp i frikvarteret
det lille og det store
altid salim
ismail klemte min overkrop
mellem sine lår
efter stikbold
faton kvalte bārān
med vejarbejdskabler foran kiosken
og rasende øjne
allan mistede toppen af sin fuckfinger
mjølnerparkens boldbur
roujān fra rød stue
blev voldtaget
og dræbt
efterladt i containeren
hendes mor plejede at smide skrald ud i
hjemmelavede strygere med søren
stjålne knallerter med rāmin
damer med patrick
tosmøgs med amin
men det var mustafa
der lærte mig at stjæle
nøglekæder fra tiger
majid viste mig hvordan man ruller dansker
for deres treogtrediveti
abdullah hvordan man tæsker dem
til blods
edin gav mig en butterflykniv
jamal stak carsten sytten gange
over en joint
hvil i fred
abbās fik en kødhammer i øjet
foran diskotek in
jeg var ude hele natten med yunes
tieren fra endestop til endestop
hvorfor ville han ikke hjem

Glemmt væk

en eftermiddag
i treoghalvfems
fortalte min far
han bedrog min maman
og forlod min maman

og siden den eftermiddag
i treoghalvfems
er min barndom glemmt væk
og jeg har følt os så alene

Māmān

kun sjældent
vovede jeg mig ind māmān
hvor du lå maman
og skreg mørke māmān
ansigt til ansigt
med det unævnelige

først i nioghalvfems
under et nåletræ
i beheshte zahrā
hvor du begravede din māmān
fortalte du mig

Alt der går op i et

KASPER RALSTED

Alt der bøjer tilbage i sig selv og begynder at cirkulere. Hunden der jager sin egen hale. Himlen set fra en karusel. Nakken du knækker bagover og synet der trækker månen rundt i en cirkel af sit eget lys. Alt der flyder sammen. Hånden der maser en pensel henover et vådt maleri. Alt der læner sig bagover og begynder at dreje rundt. Blommetræernes hvide blomster der blæser rundt i hele haven og lægger sig i ens hår. Alt der letter fra græsplænen med ryggen mod duggen. Følelsen i maven. Lyden om ørene. Duften af græsplæne. Fugten, blomsterne, insekterne du samler med dit ansigt. Blodet der kaster sig ned i fødderne. Tyngden. Styrken. Manden der holder fast i mine hænder og drejer mig rundt i luften. Hvordan mors farver på terrassen strækkes ud i farten. Hvordan jeg griner. Hvordan jeg ikke rigtig kender manden endnu. Lad os kalde ham min papfar. Lad os sige at det var den første aften i det nye hus, selvom det ikke rigtig var det.

Dem der boede her før os lagde en terrasse omme i haven mellem huset og et grantræ der syntes at stille sig i vejen for udsigten til marken og aftensolen. Om aftenen brændte solen bag grantræet der blev en stor, sort skikkelse. Den sommer vi flyttede ind gravede vi terrassen op. Den var for lille. For grå og for firkantet. Den virkede henlagt bag træet. Eller forstillet. Næsten opgivet. Sådan husker jeg den. Da vi flyttede ind var stenene sortplettede og fyldt med mos og små kryb der bar grantræets tabte nåle på deres rygge. Som om haven havde kastet sig over terrassen og langsomt forsøgte at trække den ned i sig. Måske var terrassen i virkeligheden et mislykket projekt. Måske kunne

de ikke rigtig få den brugt. Måske prøvede de virkelig. Måske virkede det for underligt og påtaget for dem at sidde der alle sammen. Jeg ved det ikke. Måske forsøgte de at samle familien på den firkant. Måske ønskede de virkelig at det skulle lykkes. Det er sådan noget man ønsker. Der er mange måde at være en familie på. Det tror jeg. Måske er der ikke kun én rigtig måde.

Den sommer smed min papfar og mig trøjerne i varmen der var tung og støvet. Drengen og manden. Arme der løsnes og spændes. Smagen af sved på læberne. En voksen mands ar, muskler og blodårer. At ligge i sengen om natten og tænke på dagen der er gået. Hvordan meget er forandret. Dagen lang fjernede vi sten og gravede og flyttede og stampe sand og lagde nye sten ind til grantræets skikkelse brændte frem ved siden af os. Vi talte ikke ret meget sammen. Vi arbejdede. Jeg hjalp manden med forskellige ting og observerede ham. En papfar. Noget meget nyt i mit liv. Sådan foregik det. Min mor så stolt og forløst ud da hun kom med vand, øl og mad til os. Så sad vi sammen under blommetræerne med hvide blomster i håret og kølede af. Talte. Observerede. Lyttede. Tænkte. Det er her jeg skal bo fremover. Det tænkte jeg. På landet. I det gule hus. Et helt nyt sted. Jeg tænkte mor, papfar, søster, papsøster. Noget der skal til at gå op i et. Noget der er meget almindeligt i klassen. Noget der kan være svært, men ikke behøver at være det. Jeg tænkte på stilheden om natten hvor man ligger med sit eget hoved der tænker på markerne om natten, på svalerne der skrigger under tagrenderne på min nye skole.

Dengang drømte jeg om at blive arkæolog. Under den gamle terrasse fandt vi en stor cementblok med gamle aviser og pla-

---

kater tapetseret over det hele. Måske stod den i midten af byen engang. Det forestillede jeg mig. Måske var den en vigtig del af landsbyen. Et samlingspunkt. Måske var det her folk læste om livet i byen, i hovedstaden, i verden, der var noget stort og meget langt væk. Min papfar og mig tog fat i hver vores ende af cementblokken og slæbte den ud på græsset. Jorden buldrede under vores fødder da vi smed den. Jeg kiggede på mine rifter på armene og vablerne i håndfladerne og blev stolt. En drenge-mand. Det tænkte jeg. En dag har jeg en voksen mands ar, muskler og blodårer.

Da terrassen var færdig, fællede vi grantræet, der lagde sig bagover på græsplænen med samme lyd som luft der forlader en lettet krop. Så sad vi alle sammen på den nye terrasse og så ud over marken mens himlen rødmede. Det var den første rigtige dag i det nye hus. Græsplænen var blød og duftede. Jeg tænkte på Brøndbykampen på søndag. At far og mig skulle ind at se den sammen. Jeg tænkte på alt sukkeret i min krop. Varmen i kinderne. Suset på stadion. Suset gennem kroppen. Min fars ansigt, smil og eufori. At jeg glædede mig. Min mor, søster og halvsøster grinte mens de spiste grillpølser og havde ketchup i ansigtet. Jeg holdt meget øje med min mors øjne. Hvad de sagde om det, der foregik inde i hendes hoved. Hun så glad og varm ud. Måske forløst. Det tror jeg. Det gjorde mig glad. Jeg tror ikke, at jeg kan være rigtig lykkelig hvis ikke du er det. Det tænkte jeg. Hun grinte på terrassen mens min papfar tog fat i mine hænder og begyndte at dreje mig rundt til min krop løftede sig fra græsset. Følelsen af at lette fra jorden med ryggen med duggen, himlen, natten, månen. Højere og højere op. At se haven og huset fra luften. At smile over dagen. ■

Koma

JOHANNE PETRINE
REYNBERG

Søvnen er hvad jeg lægger mig i. Søvnen er min. En dvale der gemmer mig fra alt der er dig, eller var. Hvad ellers skal jeg gøre. Når der er så megen sygdom i et legeme, er en koma uundgåelig. Efter natten kommer solen. Et gry. Hvad jeg troede var slagene der har rislet ned og op ad ryggen på mig i takt med kuldegys, er mit dunkende blod. Mine øregange er fyldt op, der er ikke plads til mere nu.

*

Noget går tabt når man tænker over det. Seksten meter høje bygninger; svømmende karper i en lille dam. Svævende over sengekanten, skrigende igen og igen. Hvor har vi befundet os, os i hele verden, mig og alle de andre, og mig og dig. Det vælder op i mig som gråd, hver eneste nat.

*

En silhuet er ikke det modsatte af en skygge, men er ikke det samme. De to er beslægtede, som begge vores orgasmer, der kommer forskudt. Noget lagres i den del af hvilen der er drøm. I REM'en dukker du op som en skygge af dig selv, ikke som den skygge der plastrer sig til fortovet foran dig når solen rammer dig i ryggen. En silhuet der er min. ■

Happy days in Safed

EMELI BERGMAN

Det finns ett kornigt foto av henne i en lång svart sommar-
klänning och jag har det framför mig. På baksidan har hon
skrivit Happy days in Safed. (Varför på engelska?) Den bilden,
jag känner ibland att den är jag, mitt hjärta, mina hjärtslag. Det
är min far som tagit den, hon som är på den är min mor och hon
står framför en utsikt över stan i kvällsljus och mörker, himlen
har en mörkblågrön färg och man måste anstränga sig för att
se var den slutar och bergen börjar, glittrande ljus från ljusa hus
och synagogor, hon har händerna på magen och, kanske bara om
man vet det, kan man se en liten rundning. Jag visste att jag inte
skulle kunna bli så lycklig igen, har hon sagt, att de där dagarna
när han först hade lämnat sekten och vi hade upptäckt graviditet-
eten, för det var i den ordningen, var de lyckligaste i mitt liv, det
var några veckor, en månad, faktiskt två månader av pur lycka:
tillräckligt för ett helt liv. Jag upptäckte det i vecka tio och det
hade gått fyra månader när vi var på Safed-resan, resan varade i
tio dagar. Vi var nästan inte utanför stan, som är så liten, bara en
kväll och natt, när vi var ute hos en av hans morbröder och hans
fru och åt middag, den familjen bodde på en liten gård utanför
stan, de hade fyra eller fem barn, ett var så litet att hon fortfa-
rande ammade det, hon var inte så ung som jag minns det, över
fyrtio. Mamma-minns. Hon har flera ringar, mor på den korniga
bilden, man ser inte hur de ser ut, bara att de är i guld, en glim-
mar tydligt, det är den tjocka, hennes farmors, hon och min far
var aldrig förlovade men han lovade att de skulle gifta sig, att de
skulle tillbaka till Israel och gifta sig när barnet var fött och till-
räckligt stort för att resa med, hur stort? Tre månader, eller fyra?

Det hade jag inte frågat, hade hon inte frågat. Hon ville gifta sig med honom. Sin sheik. Varför kallade hon honom sin sheik? Det vet jag inte, men jag vet att jag har omslutit det ordet i mig, med hela mig, eller de två orden, min och sheik. Allt är så förvirrat, bara den här bilden har jag av hennes lycka, där hon ser något så när klar ut. En mörkblå bild. Med samma leende som hon har när hon talar om resan. När de kom hem skulle det inte ta många dagar innan jag förstod vart han var påväg; tillbaka, säger hon. Men det är resan (in i den), det är fotot, det uppsatta håret, nej leendet. Lyckan, the Happy days in Safed, det är de som är hennes och min amulett, eller som hon kallar det; räddning. Räddning är det vackraste hon vet, säger hon. Och det är vad räddning är: Att förstå att allt är samtidigt. Allt fick henne att skratta, ja, det är förresten det som det där leendet är; på väg att slå över i skratt, det är inte så med alla leenden, inte alla leenden har någonting att göra med skratt, inte alls, och när hon talar om det så kommer också ibland den här meningen; jag hade tagit tillbaka det jag sagt när vi först träffades, att "deprimerade flickor inte kan vara tillsammans med de som de är förälskade i; men med dem som kan ta hand om dem", jag ville skratta åt henne som hade stått och sett ner, kanske på sina händer, eller i marken, och sagt det, det angick mig verkligen inte längre, och jag ville skratta åt sekten, den med den förvridna, förvanskade Davidsstjärnan som symbol, den som hade fått mig att bli yr och illamående och så sjuk, den fick mig att skratta i Safed, skratta varje dag i tio dagar. Sekten, The Fourth Way, en förälder som hellre vände tillbaka till den än var min förälder. Det är han. Hon, henne, på bilden,

---

---

den vackraste modern (hur kunde han inte stanna?). Det frågar jag mig, det undrar jag/hon. Han sa att de behövde honom bättre, just det, det var det han sa, de, de enkla och oskyldiga, de som jobbade på farmen i Kalifornien, de vilsna själarna, sökarna, i Paris, behövde honom bättre än hon, den deprimerade och ensamman och fåfänga. Toi, toi, toi. Var det inte det han skrivit när hon klagat över hans beslut att gå tillbaka? Det svarta håret är uppsatt, men allt som är svart ser blått ut. Och hon dömer honom inte. Hon har haft. Leendet. Den svarta sommarklänningen, allt som är svart ser blått ut. Toi, toi, toi, det viskar jag ibland när jag fiskar upp inlagda grönsaker ur de djupa glasburkarna om natten, jag har gjort det sedan de tio dagarna, the Happy days in Safed, i det lilla lantliga morbrorsköket, mina långa vita fingrar har gjort det, natten utanför, barnet som skulle växa, först inne i mig, så utanför, oändliga mängder saliv som bröt fram när det salta kom in i munnen, jag visste att han inte sov men var vaken och kunde se mig från träsängen i rummet som låg precis innanför köket, min sheik, tyckte han att jag var äcklig? För att jag inte praktiserade den självkontroll, selfremembering, som var själva kärnan i sektens filosofi (när jag sover så sover jag, när jag äter så äter jag (det låter förresten oskyldigt)). Var det den natten han bestämde sig för att lämna mig? Jag vet inte, jag var inte misstänksam: NÄR JAG ÄLSKAR, SÅ ÄLSKAR JAG. Safed, (minnet av den resan är:) räddningen, räddaren, den ännu vackraste, så säger hon ibland och jag känner ett sug i magen, nej förresten, ett sug i varje millimeter av kroppen, för hennes amuletter är också mina, är också jag. Så gav hon mig namnet, räddaren, Sauveur. ■

VIVA SAVOIA, DIANA

Min syster ringde tidigare, medan jag väntade på Peter och Maria. Hon berättade att hon hade sett ett kastanjeträd blomma i Villa Ada, hon var väldigt uppfylld, hennes röst gick upp och ner i en melodi som inte var i takt med det hon sa. Det var ett av de höga och lite smala träden som står precis där man kommer in, ett av de med vita blommor. Det är den sortens kastanj som jag tänker på som minst förädlad, träden med rosa blommor verkar mer konstgjorda, deras blad är dessutom glansiga på ett onaturligt sätt. Min syster såg blomningen som ett bevis på hur exceptionellt varm den här hösten har varit, jag höll med och sa att jag skulle gå till Villa Ada tillsammans med Maria för att se det själv.

Jag har väl sagt att min syster har blivit tillsammans med Eli, min son? De är ett par nu. Några timmar senare ringde han

och berättade samma sak. Han berättade var trädet stod, och att det hade börjat blomma, även om det var oktober. Är det inte vackert, mamma? sa han. Jo, svarade jag och föreställde mig att komma in i parken och få syn på det. Så som jag tänkte mig så var det ett träd som stod lite bakom de andra, och när man kom fram till det så slog blommorna ut extra mycket och marken runt omkring det växte, bara lite, knappt märkbart, men den växte. Det var så speciellt att de hade ringt mig och berättat om samma sak, de hade helt säkert varit tillsammans när de sett det. Jag kände det som om två strålar strålade samman i en brännpunkt i mig, jag blev varm, att de båda hade ringt förstärkte det fina i hur oväntat det är att ett träd ska börja blomma på hösten.

Varför gör ett träd så? Förutom värmen så kan det ha varit det märkliga ljuset som varit över stan i några veckor, men det påminner i och för sig inte om vårljus... Inte alls, det är så långt man kan tänka sig från det skarpa och ljusa citronaktiga ljus, som kan vara i maj och juni. Det har varit mer som om det silades genom starkt te. Det kan ha varit så annorlunda att trädet blivit förvirrat, kanske upplevde det blandningen mellan mörker och ljus som samma sak som den undanträngning av mörker och inträde av ljus som händer på våren... Eller är det att dra spekulationerna för långt? Tänker ett träd? Tror det? Nej.

Eli ringde precis innan Peter och Maria kom. Peter kom först, jag hade fortfarande telefonen i handen, när jag öppnade för honom, han gick in och slog sig ner i köket lika naturligt som han alltid gjort, och tuggade tuggummi, som han brukar. Det var nog ett år sedan jag såg honom, men han så bara ut som

---

alltid med jeans och den gamla jeansjackan med en liten italiensk flagga på ryggen, jag tänkte på dig, att du också skulle ha lett åt det. Den där flaggan är för liten för att ha mitt på ryggen sådär, det skulle du också ha tyckt, den är för liten för att vara i mitten.

Peter och jag hann prata i kanske 20 minuter eller en halvtimme innan Maria kom. Han påminde mig om sin systems terrass, där vi brukade sitta, kommer du ihåg? Ljuset som flöt in på ett helt galet sätt, oberoende av årstiden, och som jag minns det; nästan oberoende av vilket väder det var. Det var alltid ljust. Jag har aldrig känt systemen och jag kan inte komma ihåg vad hon heter; ändå spenderade jag så mycket tid på den där terrassen i en period. Det var som att sitta i något utomjordiskt! Något som var närmare solen än jorden. Ja, du var ju också där. Du var underbar. Det var bland pionerna i den trädgården vi började ligga med varandra... Det var pioner i alla möjliga nyanser; från vita till helt mörkröda. Det började alltså så tidigt på våren att pionerna blommade... Du, du, du. Pionerna. Stanna, nej. Nu glider du undan, jag minns dig inte så bra. Ditt ansikte, din röst... vänta. Du är ju där, någonstans, och precis där. Vid min tankes slut. Du och allt som omger dig, eller, som jag omger dig med, som jag kan omge dig med. Du(et). Är det sant att tankar alltid vänder sig mot någon, alltid har ett du?

Gräsmattan är fuktig framåt morgonen, grundtonen i din hud gulaktig som min... Det irriterade dig att jag alltid sa "Tänk om...". Tänk om den här trädgården (pionerna) var vår(a), tänk om den kunde blomma året runt, eller om jag var tvungen att välja mellan mörkgrön och ljusgrönt, och alla blad bara skulle

---

ha en färg. Tänk om jag hade haft en trygg uppväxt, tänk om din hade varit otrugg, hur hade det då varit? Jag fantiserar fortfarande på det sättet. Det hjälper mig att förstå det som är... Idiot.

Jag berättade för Peter om trädet som min syster och Eli hade pratat om och det första han sa var, att det var någonting träd gjorde som en sista reaktion innan de dör, de använder sina sista krafter på en sista blomning och sista produktion fröer. En reproduktion i desperation. Jag blev sårad över sättet han avromantiserade min syster och sons upplevelse, och min egen, jag kan nästan inte föreställa mig något vackrare än ett träd som blommor, när det inte är meningen. Fan ta meningen. Och jag påmindes om det där kul-att-veta-draget hos Peter, "roliga" fakta som han måste dela. Kroppen består av 99 procent vatten och så vidare, i evighet. Det är en gåta hur det kan provocera mig så mycket. Jag önskade att han inte skulle vara i köket längre, eller att Maria skulle komma fort och gå in i rummet med honom. Hon lånar det fjärde rummet ibland till sig och sina kunder. Hon har inte så många, två som kommer tillbaka, och så ibland, som idag, någon ny. Peter hade frågat om jag fortfarande kände några prostituerade och jag hade svarat att jag kände Maria som fortfarande säljer sex ibland. Jag vet inte om hon verkligen behövde pengarna eller om hon bara gjorde det för att göra mig en tjänst.

När Maria kom blev han som förbytt, han verkade bekväm och seriös, jag tror inte att han hade väntat sig att hon skulle vara sådan som hon var, men att hon skulle likna en prostituerad mer. (Hur set en prostituerad ut? Det vet du väl.) Det första han frågade henne var om hon "tog något", jag förstod först inte vad

---

han menade, men det handlade om droger förstås. Hon förstod direkt och svarade bara Nej, och jag skämdes över att det var jag som hade föreslagit att hon skulle ta emot honom. Men hon dömer inte, synade inte hans kläder som han synade hennes, och blev inte upprörd över hans sätt att tala på samma sätt som jag blev det. Hon låter sig inte uppröra så lätt. Det är väl därför att det är henne jag har velat prata med om Eli och min syster, därför att det är hon som är den nya underbara, det nya Du.

Jag har bara känt henne i två år och du vet inte vem hon är, det är en kvinna som jag lärt känna för att vi jobbade på Café dei Belli tillsammans, det var hon som tog din plats. Jag fortsatte länge efter att du hade slutat. Maria gjorde verkligen fantastiskt kaffe... Det är svårt att förstå hur det kan vara så stor skillnad beroende på vem som gör det, och även om man följer precis samma steg, men det är det. När hon tilltalar mig så nämner hon alltid mitt namn... Ja, Diana, eller, jag vet inte, Diana.

När jag slutade på caféet kunde jag inte vänja mig vid att inte se henne varje dag, så nu går vi promenader, nästan varje dag. Vi går ofta i Villa Ada, vi tycker om att den parken är backig, att den är som en dal, ja, vi går faktiskt nästan aldrig på andra ställen än där, det är som att vara på landet även om man är mitt i stan. Hon går aningen före mig och jag tycker att det är som om hon drar mig, ibland när jag känner mig svag och vi inte är tillsammans så föreställer jag mig henne, hur hon går det där steget framför, och hur jag får energi, att gå upp, vidare, eller lite fortare. Hon brukar samla håret i händerna och snurra det, som om hon skulle sätta upp det och så bara släppa det så att det rullar upp sig och faller

---

ner, det tar bara några sekunder, men just den rörelsen har djup genklang i mig. Lite kall och metallisk i mitten av magen. Tror du att jag är förälskad? Jag vet det inte, det är svårt att säga. Jag undrar om jag skulle låna ut fjärderummet till någon annan är hon, i samma syfte... Att ta emot. Det är jag nästan säker på att jag inte skulle. Jag tycker om att hon är som hemma hos mig; att jag är den förtroliga, det är som om männen kommer till oss, när de kommer hem till mig, jag bor fortfarande på Via Savoia, för att träffa henne. Hon har lyssnat så mycket när jag har pratat om Elis och min systers förhållande, från att jag kände mig sviken till att jag började acceptera det. Det skulle ha varit omöjligt att undvika en inledande svartsjuka, tänk, de två som stod mig närmast av alla, som nu bara tyr sig till varandra. Men, jag håller på att komma över det nu... som du märker.

Tänk att man kan bli förälskad i en familjemedlem, det är egentligen inte så konstigt, när jag tänker mer på det så överraskar det mig att inte händer fler. Är det inte upplevelsen av att känna igen som är förälskelsens djupaste? Och när är igenkänningen djupare, och när är den mera mystisk, än mellan syskon? Jag känner igen Maria också... Det är som om jag alltid känt henne, som om hon alltid varit nära i hemlighet. Det låter patetiskt, jag vet. Men jag vet också att du känner igen den känslan.

Jag tänker på Eli och min syster som små, och på hur mycket de liknade varandra, de hade samma temperament, lugna, omtänksamma och oroliga. Ja, både oroliga och lugna. Och till utseendet, tjockt brunt hår och ljusa ögon, jag kände igen henne i honom samma dag som han föddes, och jag var stolt över att

---

något som liknade henne hade fötts ur mig. Man älskar väl alltid sina småsyskon högre än sig själv? Hur det är med storasyskon vet jag inte eftersom att jag inte har några.

Nu minns jag en morgon när det kom in en man på caféet som liknade dig, förutom att han var äldre, han satt böjd över en kopp med Earl Grey och tömde rör efter rör med socker i det, Maria och jag räknade och jag tror att han slutade efter sex stycken av de lite längre lavazza-rören. Han satt vid fönstret och hade en ljus dunjacka på sig, solljuset gjorde reflexer på hans bröst genom teet, som han inte kunde dricka eftersom att det var för sött. Det var väl säkert också på grund av ljuset jag tyckte att han påminde extra mycket om dig. Hur du satt i allt ljus på terrassen. Du såg annorlunda ut när vi kom ut i trädgården, nästan som en annan person. ■

VARIATIONER, INGA VARIATIONER

Giuliano ger mig en Crodino till, jag sitter i hans bar och försöker prata med honom medan han serverar kunderna, alla hälsar på mig för alla känner alla här, någon kallar mig min brors namn, och en annan frågar om det var jag som gifte mig förra sommaren. Nej, det var min bror, svarar jag, men nära. Det var nära ögat. Mannen som frågat skrattar till och en solstråle träffar botten av hans ljusblå iris. Happy drink har bara stamkunder, Giuliano har haft den i nästan fem år nu, medan jag har varit borta. Det går bra, lokalen är liten men proppfull om mornarna, av folk som dricker kaffe och äter croissanter, och om eftermiddagarna av folk som dricker läsk, crodinos, granitas, drinkar. Mannen med de blå ögonen ser ner i sin drink, en ljus blandning. Giuliano håller upp cola i ett smalt glas och skjuter över det till en ung kvinna med röd tröja, kragen är bortklippt och uringningen stor. Hon ger honom fem euro och får två och en halv tillbaka. Han lägger femman tillräta bland de andra i en plastlåda under disken.

Jag vill prata med honom om Anna, jag vill prata om något allvarligt som slagit mig först nu, nästan ett halvt år efter att hon lämnat mig. Någon skulle kanske mena att jag har förlorat mer än hon nu, att hon har vunnit något stort och värdefullt som jag inte tog vara på, eftersom att hon lärde sig mitt språk och jag inte lärde mig hennes. Men jag ser det inte så. Hon har lämnat mig, ja, men jag lämnar aldrig henne, jag har alltid mina ord och mina fraser inne i henne. Hela hennes vokabulär på mitt språk kommer från mig. Och hon kommer alltid att kunna förstå det, hon kommer alltid, när hon hör det på tågstationer eller flygplatser,

---

på sin arbetsplats kanske, att förstå det. Och hon har inget val; hon kommer att förstå italienska vänners vänner eller nya italienska vänner, vara tvungen att förstå, och om hon inte medger det omedelbart, så kommer det snabbt att utvecklas till en lögn. Så, när hon säger det, för hon ljuger aldrig, kommer hon att vara tvungen att säga att hon har lärt det av en fidanzato hon hade en gång, för vi var förlovade, och personen kommer att fråga vilken del av Italien jag var ifrån, för det intresserar alla italienare, man vill veta om det är det eller det Italien, det riktiga eller det andra, norra eller södra, Rom kanske, eller öarna. Kanske kommer personen att lägga märke till en liten napoeletansk schvung inuti hennes utländska accent. Nej, nej, inte Napoli måste hon säga då, men en liten bergsby mellan Benevento och Avellino. Då skälver hennes hjärta och då skälver allt som hon tänker på, hon är som en satellit. Eller, hon har en satellit i sig av språk, av granatäpplen och fikon, den här byn, mig och mina föräldrar, en liten campaniansk satellit som hon inte på något sätt i världen kan bli av med.

Jag föreställer mig scener där hon pratar med italienska personer som jag uppfinner. De frågar om språket, hon säger något om mig, och de frågar vidare om mig. Jag ser en liten längtan i hennes ansikte. En liten ånger, eller? Eller jag ser en ovilja att prata om det, mitt i hennes ansikte, och den är intim. Hon vill inte prata om det för att det är känsligt. Den andra personen förstår. De ser på varandra i samförstånd.

Hon känner sig illa till mods, kanske för att jag ännu inte svarat på det långa mailet hon skickade på min 30-årsdag. Jag kommer inte att svara, de orden ska fortsätta hänga i luften, tun-

---

ga, obesvarade, på väg från henne till mig.

Men vänta nu känner jag mig illa till mods, svag, rörd, och inte alls som en erövrare, en investerare... eller kolonistör. Giuliano håller vodka i en gräsgrön drink. Vad är klockan?

Den andra personen förstår inte att hon inte vill prata om det. Den förstår inte att det är känsligt, utan frågar vidare, om var, var precis jag kom ifrån. Personen kommer från nästan samma ställe och frågar vidare precisare och precisare. Känner hon till den restaurangen, den gatan, den byn, det ligger nära Villanova... Så sväller hennes hjärta lite, samtidigt som att det skälver, så brukade hon beskriva det, för hon kommer att tänka på mina föräldrar och doften i deras hus, blandningen mellan socker och stendamm, torrt och sött... Så beskrev hon den, och så tänker jag på den sen hon beskrev den så, mycket träffande. Hon var förresten också från landet, vi var båda sådana som hade flyttat in till stan och sådana som reste. För att söka lyckan? Jag för att jag behövde den, hon väl för att hon redan hade lyckan i sig, men kände sig ensam med den. Jag saknade något (lyckan?) som jag ville identifiera, och hon hade något (lyckan?), som hon ibland ville identifiera, ibland bara ville fortsätta ha, behålla, vakta. Jag vet att utanför baren är byn tom, den är ljus och allt för varm, det blir sällan allt för varmt här uppe i bergen, men det är för varmt idag. Männen som sitter utanför sina hus har tagit av sig tröjorna. Till höger om mig sitter en man med orange keps och håller en rödglänsande sirap i sitt glas och på flaskan står det Melograno. Jag minns Anna äta min fars granatäpplen på höstmornarna, mitt emot mig i köket vid bordet med vaxduken med solrosor,

hon frigjorde först alla och skyfflade sen in de små kärnorna i munnen medan jag andlöst såg på. Kanske kom jag med en och annan bemärkning om hur hon åt, att hon inte skulle suga till sådär på mellanfingrarna vareviga gång. Per favore, svarade hon eller Ti prego. Och det gjorde ont i mitt bröst att hon hade de orden i sin mun tillsammans med granatäppelkärnorna.

Jag tänkte på kärnorna, hur hon bet sönder dem. Bara lite, sa hon när jag frågade henne, jag biter till lite, såhär, såhär, men inte helt så att det blir beskt. Då, när hon var här, kunde jag fråga en sådan liten sak, minisaker, jag kunde bara öppna munnen och fråga om dem, när hon var här, innan hon lämnade mig och försvann bort. Med sin röst och sina tänder och tankar. Med språket som en liten lysande kula där revbenen möts, som sagt synlig småningom för alla som kommer att vara nära henne tillräckligt länge.

Jag tänker på Anna, säger jag till Giuliano, för han står framför mig nu och har tagit flaskan med granatäppelsirap från mannen med den orangea kepsen, hennes namn ett palindrom, det vill säga det blir det samma baklänges som framlänges, säger jag. Men det var inte det jag ville säga. Vill du ha en Crodino till, frågar han.. Nej, tack, man ska inte dricka för många Crodinos på en och samma eftermiddag. Då blir de inte goda. Men det jag ville säga var att Anna ju har italienska i sig nu, en del av mig, alla de ord och uttryck jag använder, till och med napoletanskan har hon i sig nu, i munnen och en bit ner i halsen. Jag visade med handen över munnen och tänkte samtidigt att det hade låtit dumt. Så är det med alla, alla som är tillsammans, säger Giuliano, det är in-

---

gen skillnad. Man börjar prata som varandra. Och han har rätt, Giuliano är så smart, han borde göra något annat än att driva en bar i en italiensk bergsby, han och jag borde resa ut i världen. Ja. Han har lagt hakan i handen, han ser trött ut, hans ögon är rödkantade och vattniga, det är mig han ser på, han slår med granatäppelsirapsflaskan i bardisken en gång, två gånger, bom, bom. Anna har burit bort min lycka, hon bär den med sig där hon går. Som en andra liten lysande kula bär hon den i sig, tror jag, utan att hon vet det. Jag frågar Giuliano om han någonsin har tänkt på att sälja Happy Drink och resa ut. Men han säger nej, aldrig, och ställer tillbaka sirapsflaskan på hyllan bakom sig, mellan den röda och den gräsgröna. Kommer tillbaka och står mitt emot mig. Han frågar om jag någonsin tänker på att flytta hem. Om jag inte har fått nog av att resa. Han skrattar, lägger vänsterhanden i plastlådan med pengar, handen är stor och brun. ■

Seks digte

JACOB JUHL

Først idet man rører ved
ting bliver
de til ting.

Nu væver jeg det
samme
mønster som
i går og

i morgen, samme
tråde,
samme dag, selv
solen

er sig ens.

*

Ingen ting har størrelse
førend den berøres.

End ikke

*

Jeg råber ikke mere,
men sætter
livets larm,

den buldrende Colossus
underlagt min tavshed,

til side.

*

Jeg vil findes i min
krop
ikke kun
i hjernen.

Jeg vil findes i natur
ikke kun i tegnet.

Almægtig.

*

Regn lyder højere i
løvskov end
i granskov

alene fordi blade
er større end nåle.

Hermed hørt.

*

Et subjekts erfaring
af mening er
absolut,

kvalificeret i sig selv,
irreducibel,

en påstand. ■

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR · *ADDENDA*

